

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας

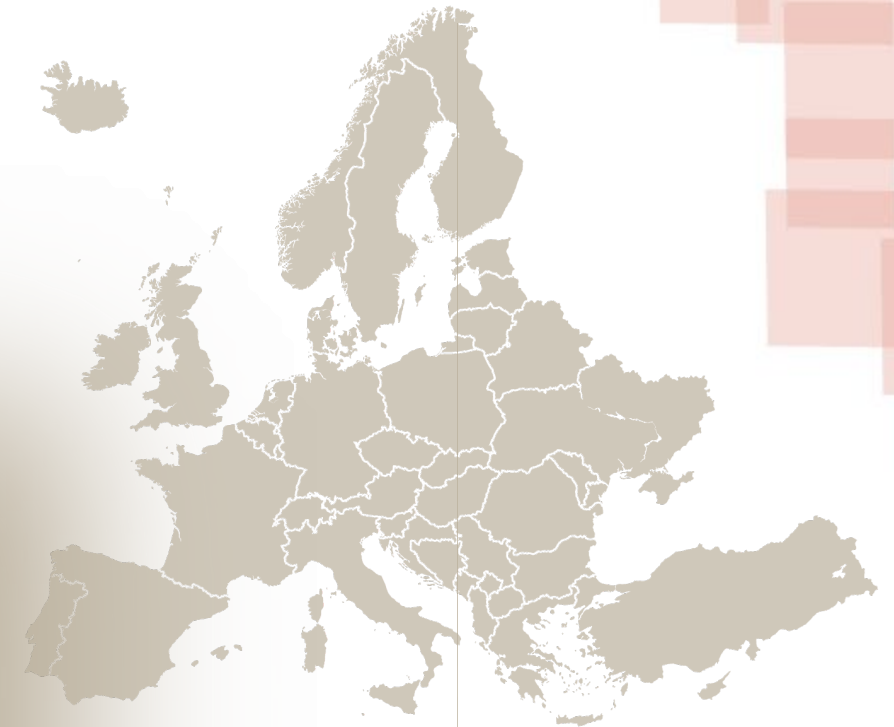
**Ενήλικες και προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης
στην περίοδο της πανδημίας:
η πρόκληση των ψηφιακών δεξιοτήτων**

Βασικά μεγέθη, εμπειρικά στοιχεία, συγκριτικές αναφορές

Αθήνα, Φεβρουάριος 2022

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας

Ενήλικες και προγράμματα δια βίου εκπαίδευσης
στην περίοδο της πανδημίας:
η πρόκληση των ψηφιακών δεξιοτήτων

Μέρος Ι. Η θέση της Ελλάδας στην ΕΕ

Πωλίνα Φατούρου

Επιστημονική Συνεργάτιδα ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

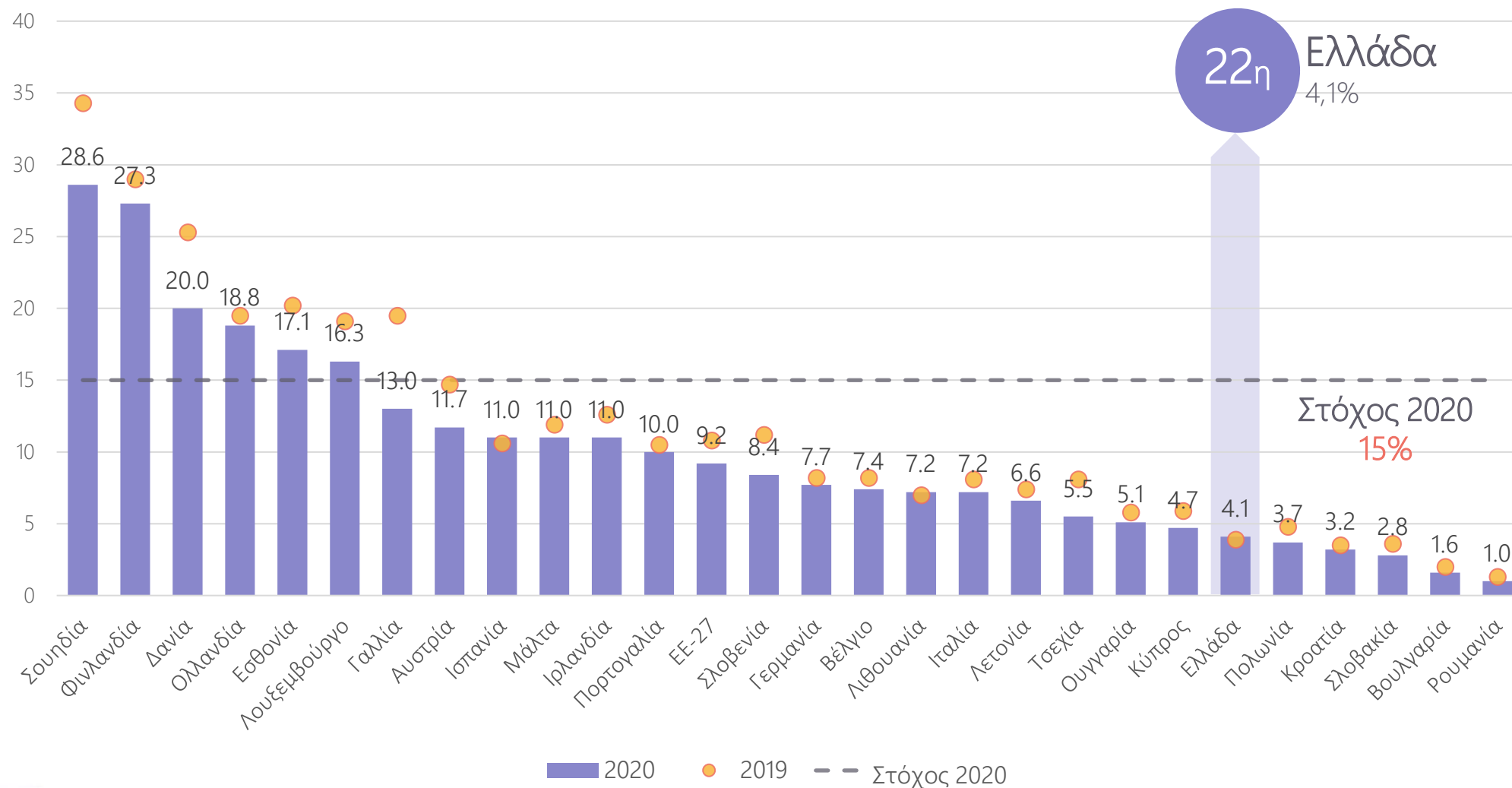
Α. Συμμετοχή των ενηλίκων σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης

Πρόσφατες εξελίξεις σε εθνικό και
ευρωπαϊκό επίπεδο

Περίοδος αναφοράς 2010-2020
με βάση τα στοιχεία από την
Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
και την Έρευνα Χρήσης
Τεχνολογιών Πληροφόρησης
και Επικοινωνίας των
νοικοκυριών (ICT)

Ποσοστό συμμετοχής ενηλίκων (ηλικίας 25-64 ετών) σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (%) (κατά τις τελευταίες 4 εβδομάδες)

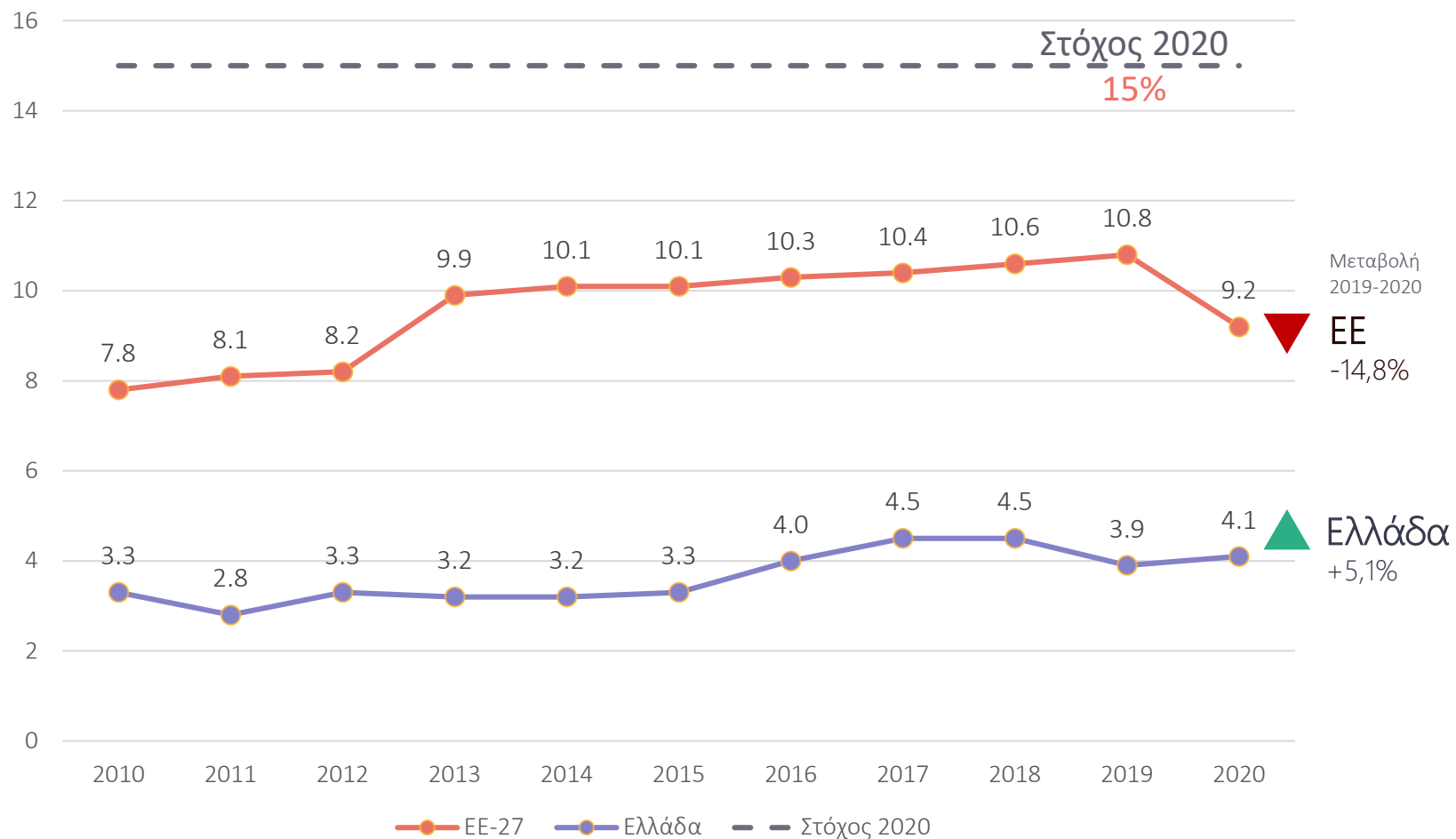
22η Ελλάδα
4,1%

Στόχος 2020
15%

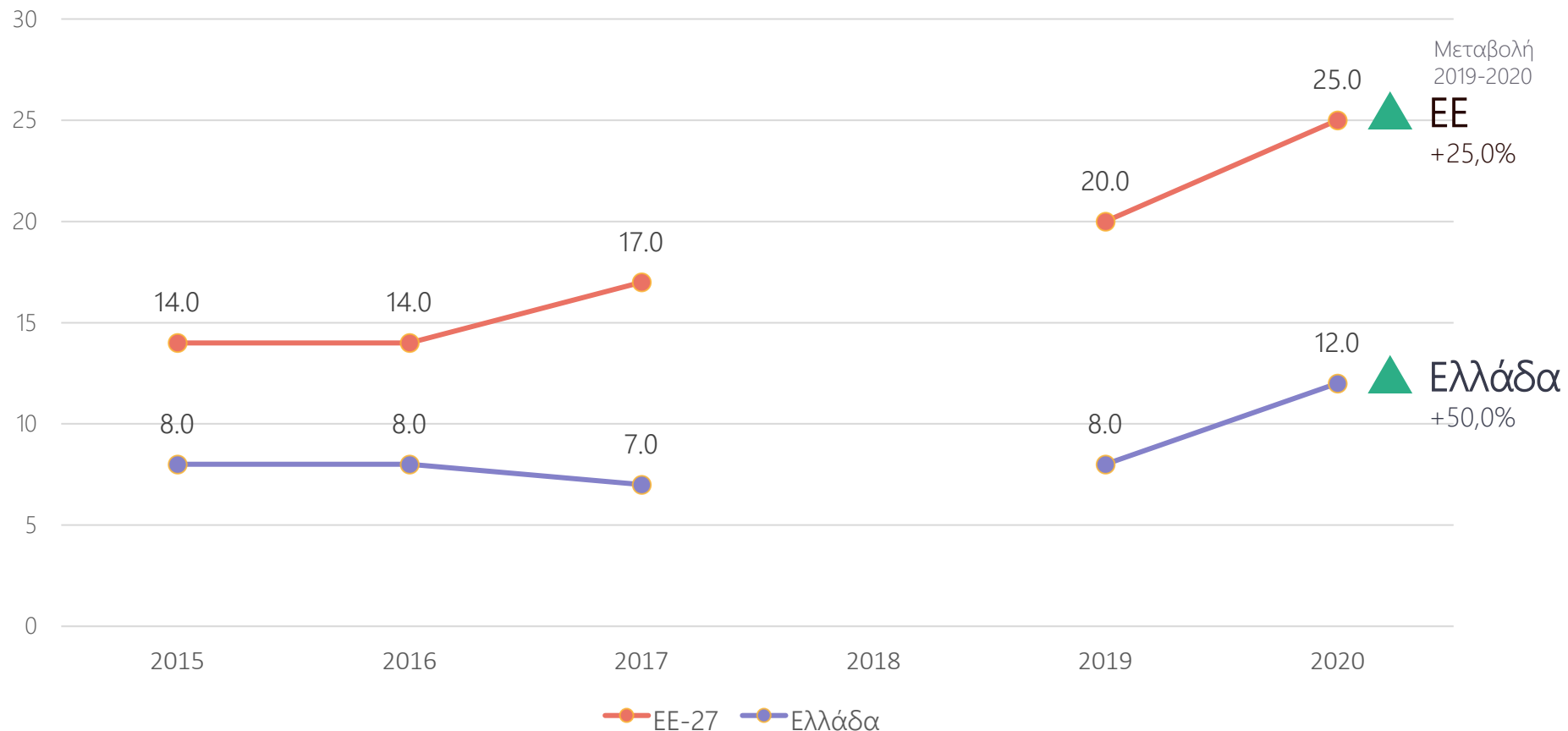
Η επίδραση της πανδημίας αποτυπώνεται στην πλειονότητα των κρατών-μελών, αφού το 2020 στα 24 από αυτά το ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων σε προγράμματα δια βίου μάθησης καταγράφει μείωση σε σχέση με το 2019. Εξάιρεση αποτελεί η Ελλάδα μαζί με τη Λιθουανία και την Ισπανία, με οριακή αύξηση του ποσοστού συμμετοχής τους το 2020.

Ποσοστό συμμετοχής ενηλίκων (ηλικίας 25-64 ετών) σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (%) (κατά τις τελευταίες 4 εβδομάδες)

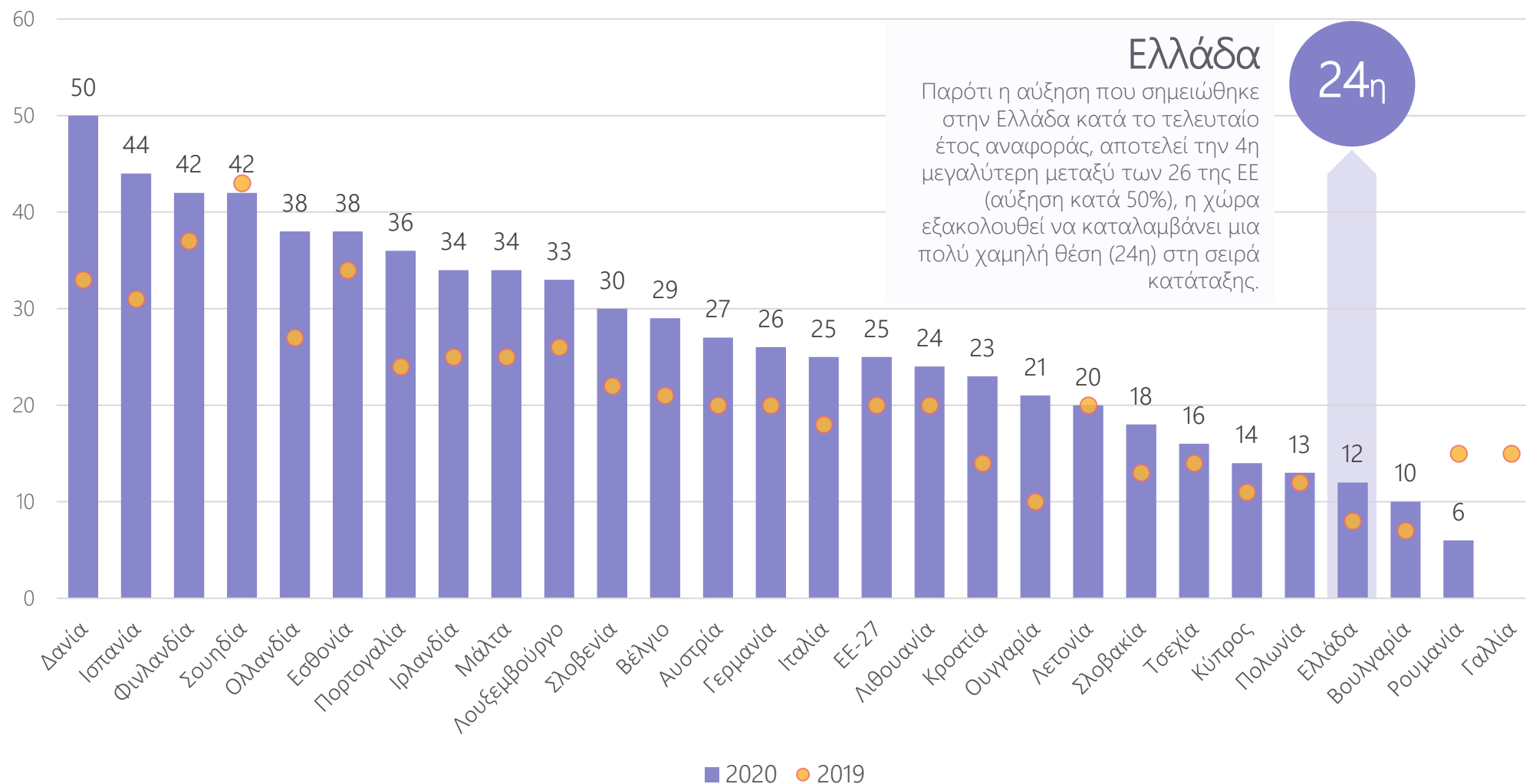
Ενήλικες που πραγματοποίησαν μέσω διαδικτύου κάποια δραστηριότητα εκμάθησης (κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους ως % του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών)

Το ποσοστό αναφέρεται σε άτομα που πραγματοποίησαν μέσω διαδικτύου κάποια/ες από τις παρακάτω δραστηριότητες εκμάθησης για εκπαιδευτικούς, επαγγελματικούς ή προσωπικούς λόγους:

- Παρακολούθηση **online σεμιναρίου ή μαθήματος**
- Χρησιμοποίηση **online εκπαιδευτικού υλικού** (οπτικοακουστικό υλικό, software, ηλεκτρονικά εγχειρίδια), πέραν της παρακολούθησης πλήρους online εκπαιδευτικού προγράμματος
- **Επικοινωνία με τους διδάσκοντες ή άλλους εκπαιδευόμενους** που παρακολουθούν το πρόγραμμα μέσω εκπαιδευτικών ιστοσελίδων ή portals
- Άλλη δραστηριότητα εκμάθησης

Ενήλικες που πραγματοποίησαν μέσω διαδικτύου κάποια δραστηριότητα εκμάθησης (κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους ως % του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών)

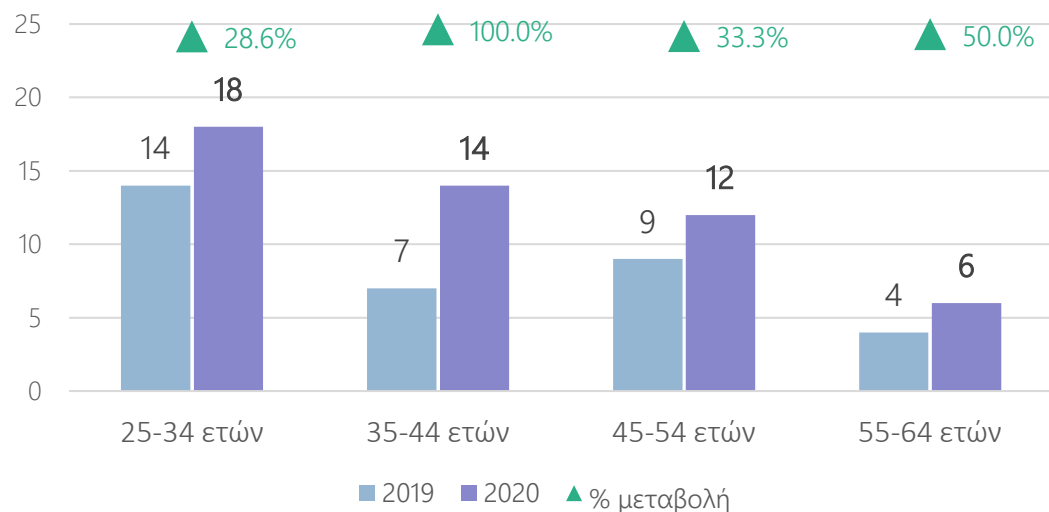

Ενήλικες που πραγματοποίησαν μέσω διαδικτύου κάποια δραστηριότητα εκμάθησης στην Ελλάδα

(κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους ως % του πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών)

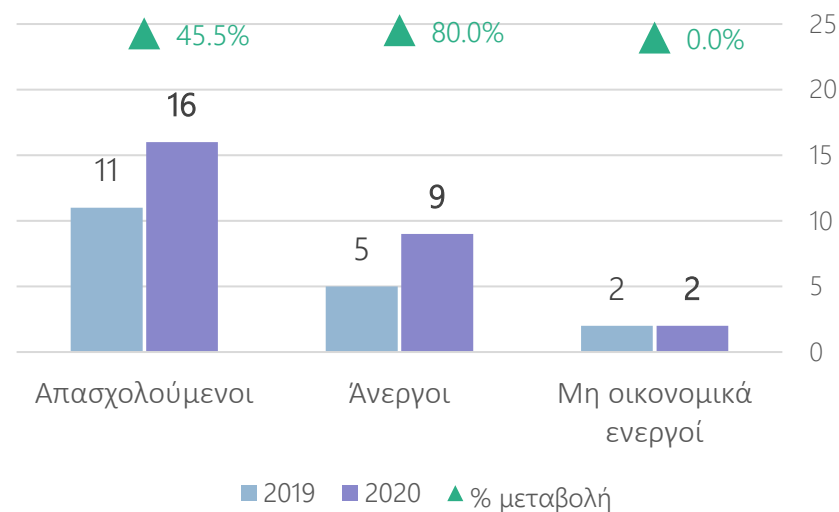
Ηλικιακή ομάδα

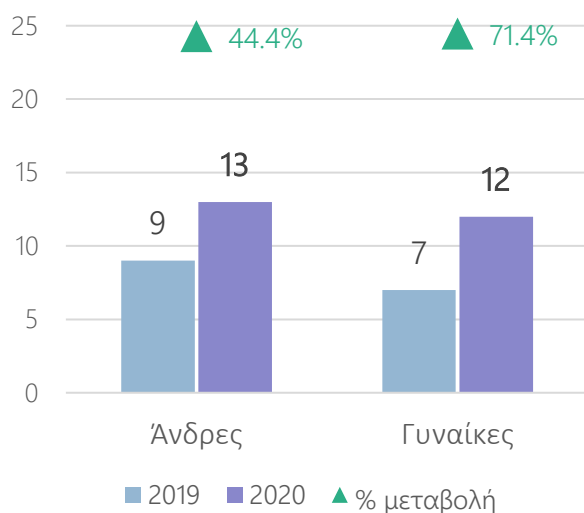
Οι μεγαλύτερες ανισότητες καταγράφονται μεταξύ των ατόμων με διαφορετικό **επίπεδο εκπαίδευσης**. Όσο υψηλότερο το επίπεδο εκπαίδευσης, τόσο υψηλότερο και το ποσοστό συμμετοχής σε online εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Οι **απασχολούμενοι**, σε αντιδιαστολή με τους ανέργους και τους μη οικονομικά ενεργούς, εμφανίζουν και υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες μέσω διαδικτύου.

Κατάσταση απασχόλησης

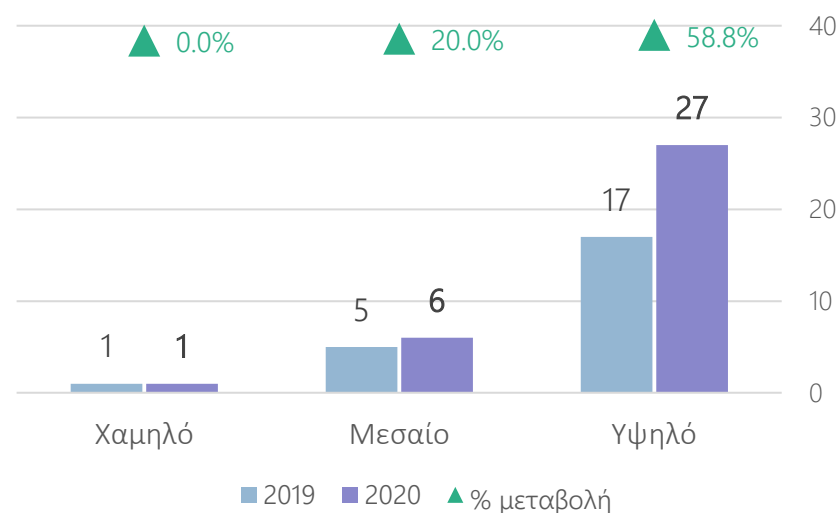
Φύλο

Όσο μεγαλύτερη η **ηλικιακή ομάδα**, τόσο μικρότερο και το ποσοστό συμμετοχής σε online εκπαιδευτικές δραστηριότητες, με τους νεότερους (25-34 ετών) να καταγράφουν 3πλάσιο ποσοστό συμμετοχής σε σύγκριση με τους μεγαλύτερους (55-64 ετών), 18% και 6% αντίστοιχα.

Μικρή είναι η διαφοροποίηση ως προς το **φύλο**, με τους άνδρες να υπερéχουν μόλις κατά 1 ποσοστιαία μονάδα από τις γυναίκες ως προς το ποσοστό συμμετοχής σε online εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

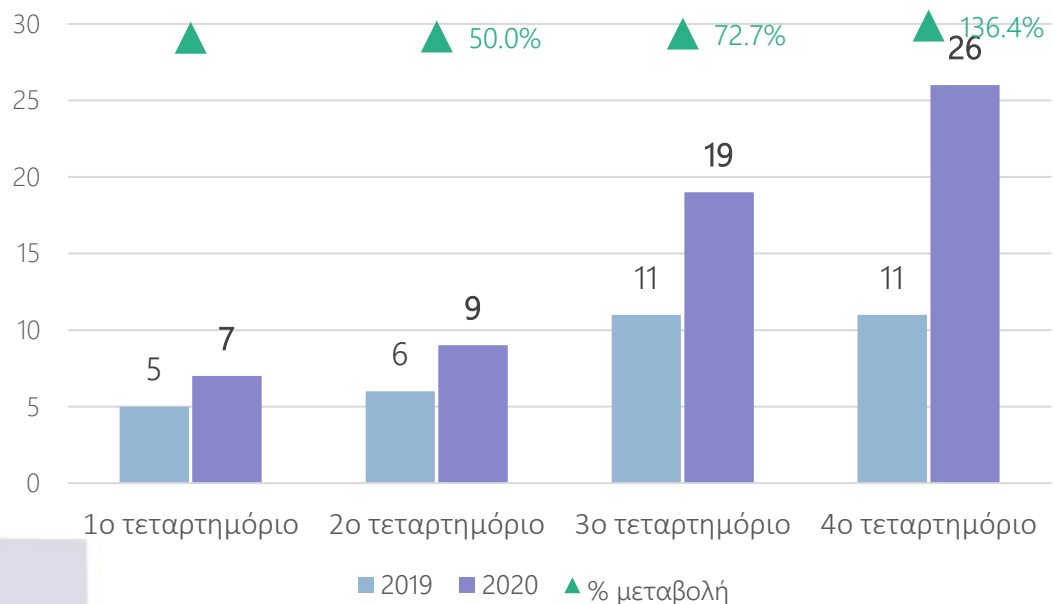
Επίπεδο εκπαίδευσης

Ενήλικες που πραγματοποίησαν μέσω διαδικτύου κάποια δραστηριότητα εκμάθησης στην Ελλάδα (κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους ως % του πληθυσμού ηλικίας 16-74 ετών)

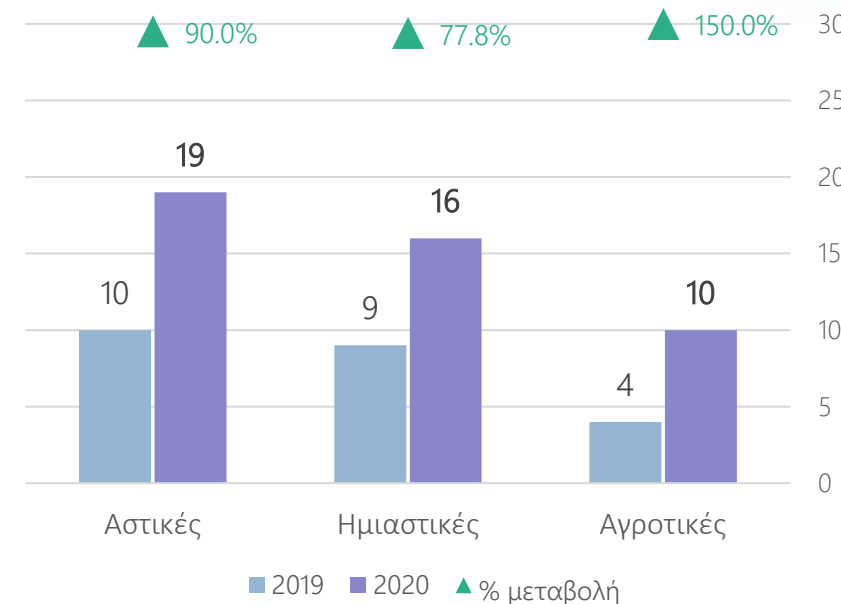
Τεταρτημρία εισοδήματος νοικοκυριού

Όσο υψηλότερο το εισόδημα του νοικοκυριού, τόσο υψηλότερο και το ποσοστό συμμετοχής σε online εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Οι αστικές περιοχές εμφανίζουν και μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής σε online εκπαιδευτικές δραστηριότητες και ακολουθούν με μικρή διαφορά οι ημιαστικές περιοχές, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στις αγροτικές περιοχές είναι πολύ χαμηλότερο.

Αστικότητα

Β. Αποτίμηση του επιπέδου των ψηφιακών δεξιοτήτων στην Ελλάδα και την ΕΕ

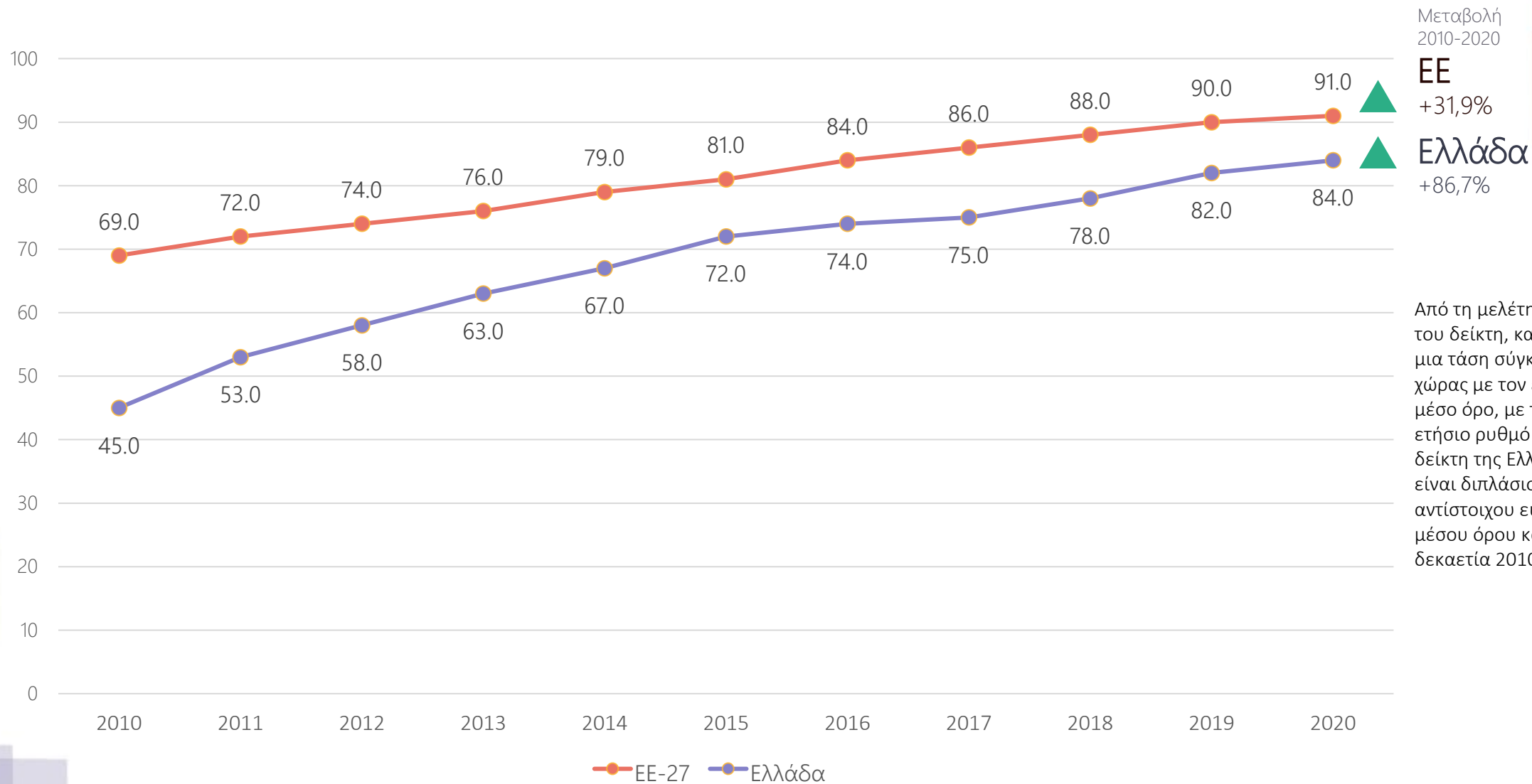
Περίοδος αναφοράς 2015-2019 με βάση τα στοιχεία από την Έρευνα Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας των νοικοκυριών (ICT)

Χρήση διαδικτύου

% ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που έκαναν χρήση του διαδικτύου κατά τους τελευταίους 3 μήνες

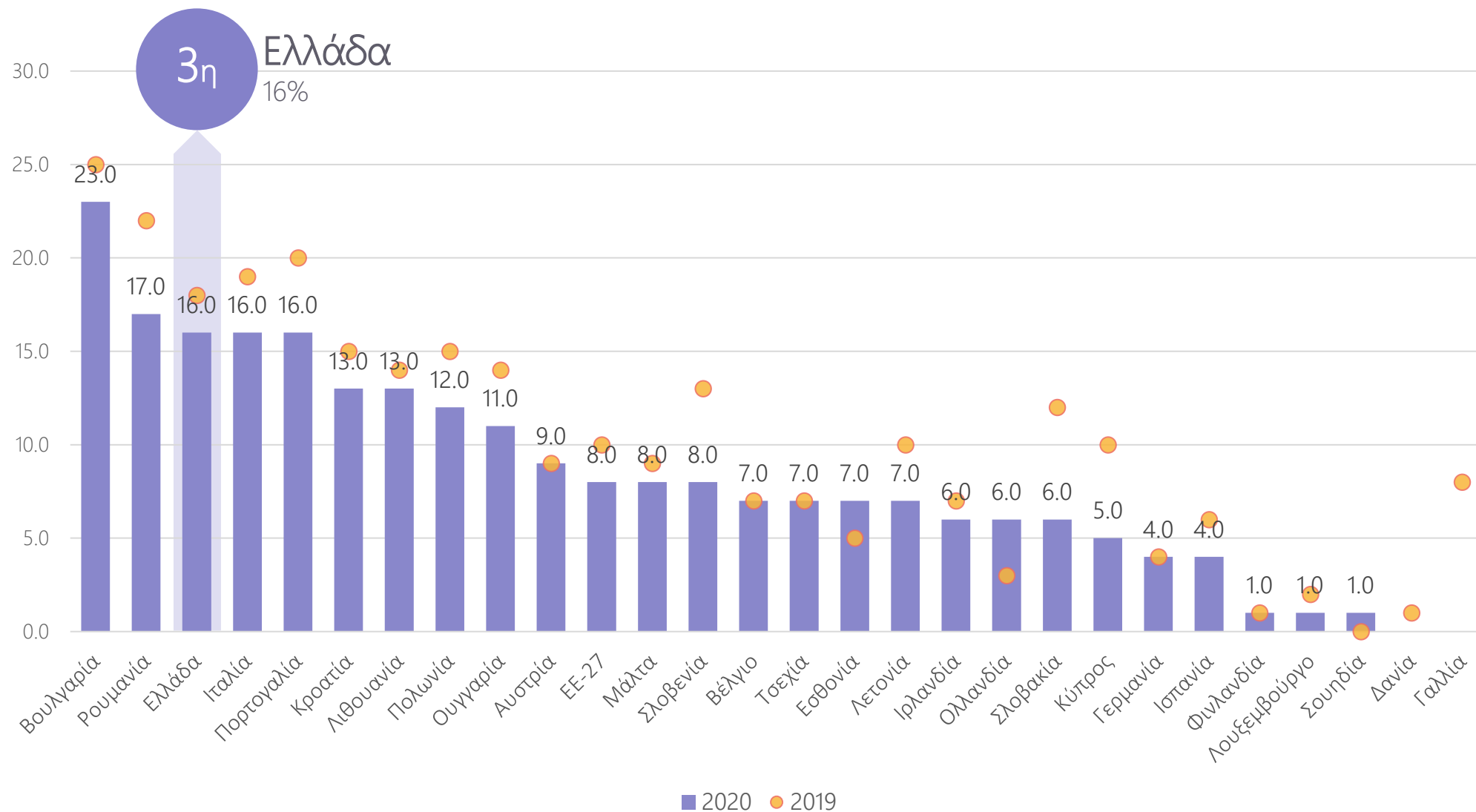

Από τη μελέτη της εξέλιξης του δείκτη, καταγράφεται μια τάση σύγκλισης της χώρας με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, με το μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης του δείκτη της Ελλάδας να είναι διπλάσιος του αντίστοιχου ευρωπαϊκού μέσου όρου κατά την δεκαετία 2010-2020

Μη χρήση διαδικτύου

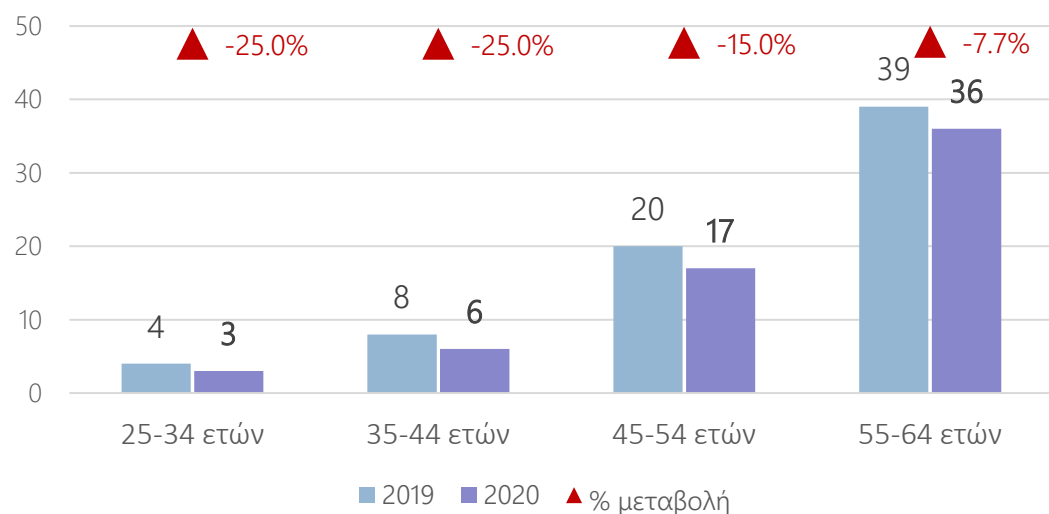
% ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που ΔΕΝ έκαναν χρήση του διαδικτύου κατά τους τελευταίους 3 μήνες

Χρήση διαδικτύου (Ελλάδα)

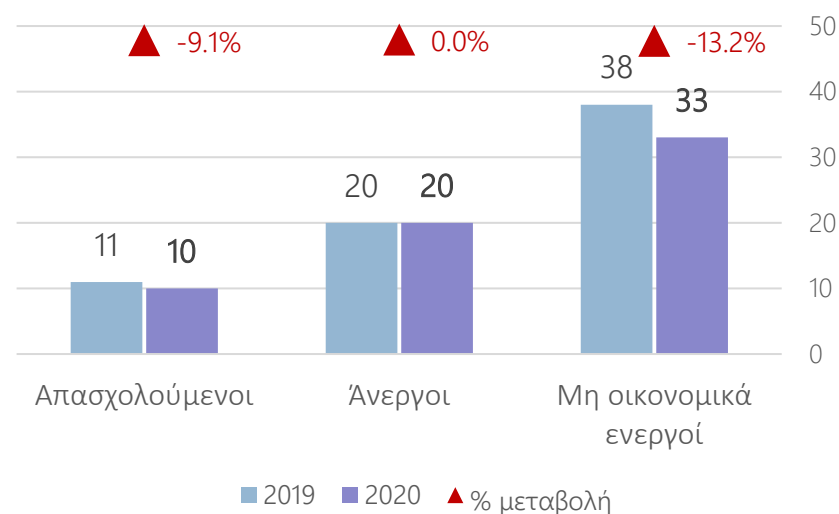
% ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που ΔΕΝ έκαναν χρήση του διαδικτύου κατά τους τελευταίους 3 μήνες

Ηλικιακή ομάδα

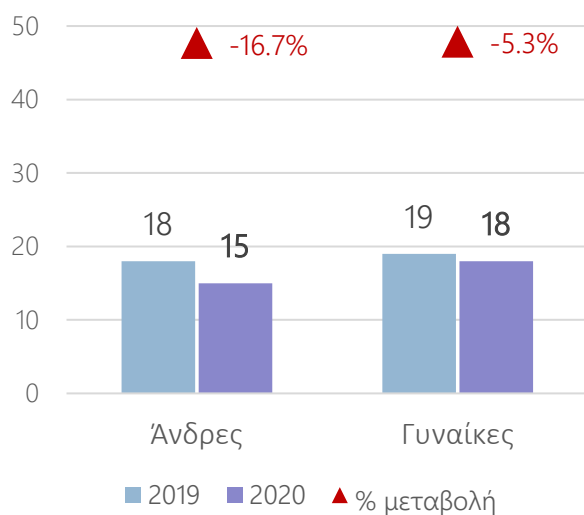

Αυξημένα ποσοστά μη χρήσης του διαδικτύου το 2020 έχουν οι **γυναίκες** (18%) σε σύγκριση με τους άνδρες (15%), οι **μη οικονομικά ενεργοί** (33%) αλλά και οι **άνεργοι** (20%) σε σύγκριση με τους απασχολούμενους (10%), τα άτομα με **χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης** (40%) αλλά και με **μεσαίο** (13%) σε σύγκριση με εκείνα με υψηλό (3%), καθώς και οι **μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες 55-64** (36%) και **45-54 ετών** (17%) σε σύγκριση με τις νεότερες 25-34 (3%) και 35-44 ετών (6%).

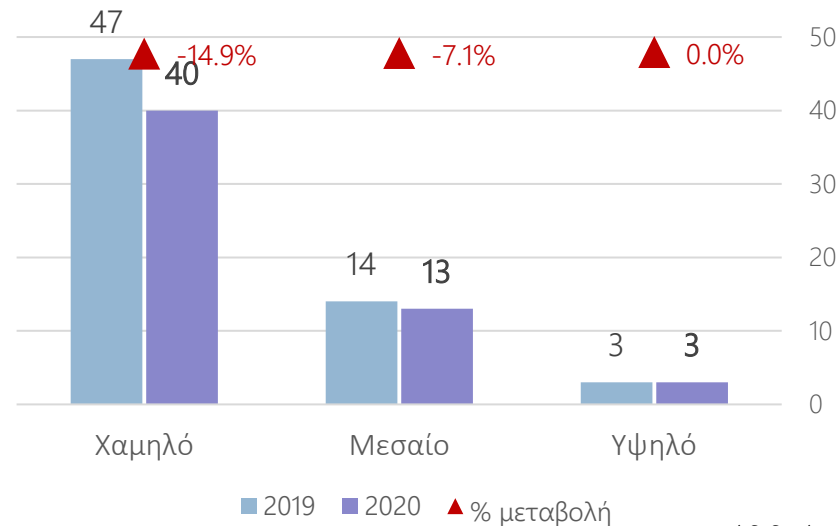
Κατάσταση απασχόλησης

Φύλο

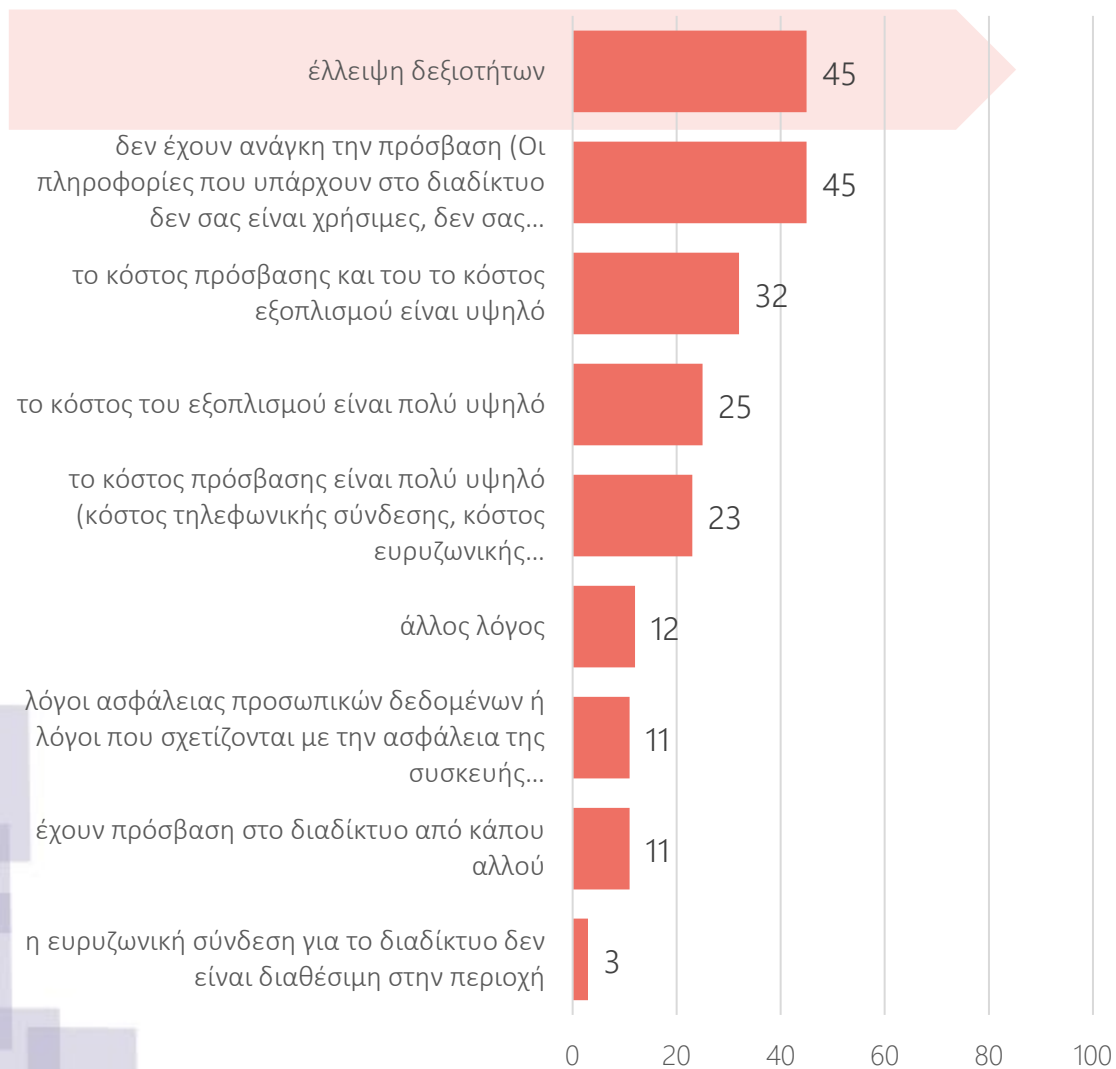
Επίπεδο εκπαίδευσης

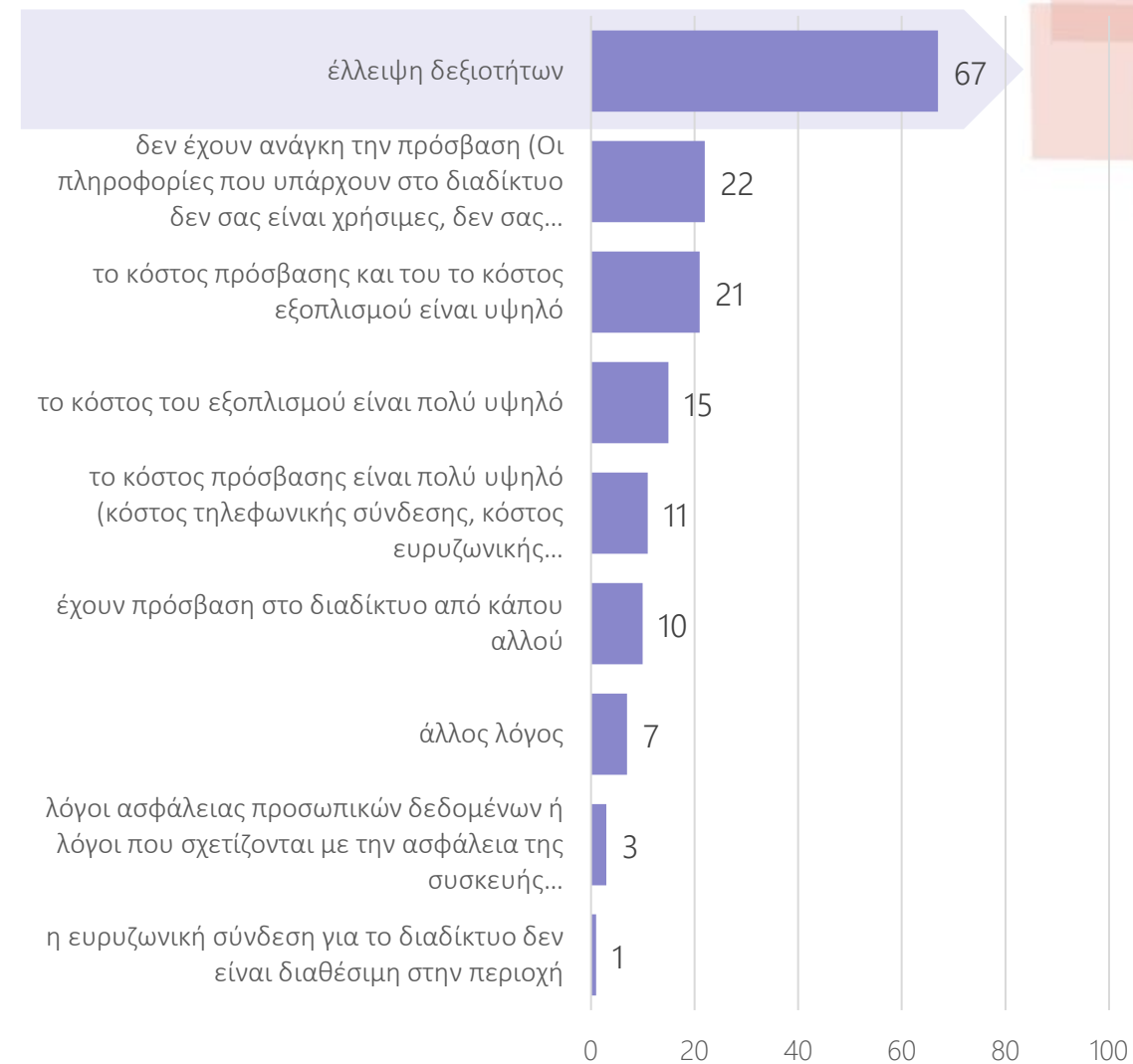
Λόγοι μη πρόσβασης στο διαδίκτυο (2019)

% νοικοκυριών επί του συνόλου των νοικοκυριών που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο από την κατοικία τους

ΕΕ

Ελλάδα

Συνθετικός Δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων (DSI)

Ο δείκτης λαμβάνει υπόψη επιλεγμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με τη χρήση του διαδικτύου ή διαφόρων λογισμικών στους τέσσερις τομείς. Θεωρώντας ότι τα άτομα που έχουν εκτελέσει ορισμένες δραστηριότητες έχουν και τις αντίστοιχες δεξιότητες, ο δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων θεωρείται ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο αποτίμησης του επιπέδου των ψηφιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων του πληθυσμού με την ανάδειξη των ακόλουθων κατηγοριών: καμία δεξιότητα, χαμηλές, βασικές και προηγμένες δεξιότητες.

Δεξιότητες πληροφόρησης

Ορισμός: αναγνώριση, εντοπισμός, ανάκτηση, αποθήκευση, οργάνωση και ανάλυση ψηφιακών πληροφοριών, κρίνοντας τη συνάφεια και το σκοπό τους.

Δραστηριότητες:

- Αντιγραφή ή μετακίνηση αρχείων ή φακέλων.
- Αποθηκευμένα αρχεία σε χώρο αποθήκευσης στο Διαδίκτυο.
- Λήψη πληροφοριών από ιστότοπους δημόσιων αρχών / υπηρεσιών.
- Εύρεση πληροφοριών για αγαθά ή υπηρεσίες.
- Αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με την υγεία.

Δεξιότητες επικοινωνίας

Ορισμός: επικοινωνία σε ψηφιακά περιβάλλοντα, κοινή χρήση πόρων μέσω διαδικτυακών εργαλείων, σύνδεση με άλλους και συνεργασία μέσω ψηφιακών εργαλείων, αλληλεπίδραση και συμμετοχή σε κοινότητες και δίκτυα.

Δραστηριότητες

- Αποστολή / λήψη email
- Συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα
- Τηλεφωνικές συνδέσεις / βιντεοκλήσεις μέσω Διαδικτύου.
- Δημοσίευση περιεχομένου που δημιουργήθηκε από το ίδιο το άτομο σε οποιονδήποτε ιστότοπο για κοινή χρήση.

Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων

Ορισμός: αναγνώριση ψηφιακών αναγκών και πόρων, λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τα πιο κατάλληλα ψηφιακά εργαλεία ανάλογα με το σκοπό ή την ανάγκη, επίλυση εννοιολογικών προβλημάτων μέσω ψηφιακών μέσων, δημιουργική χρήση τεχνολογιών, επίλυση τεχνικών προβλημάτων, ενημέρωση των δικών του αρμοδιοτήτων ή των άλλων.

Δραστηριότητες:

- Μεταφορά αρχείων μεταξύ υπολογιστών ή άλλων συσκευών
- Εγκατάσταση λογισμικού και εφαρμογών
- Αλλαγή ρυθμίσεων οποιουδήποτε λογισμικού, συμπεριλαμβανομένων λειτουργικών συστημάτων ή προγραμμάτων ασφαλείας
- Ηλεκτρονικές αγορές (τους τελευταίους 12 μήνες)
- Πώληση στο διαδίκτυο
- Χρήση διαδικτυακών πόρων εκμάθησης
- Internet banking

Δεξιότητες λογισμικού

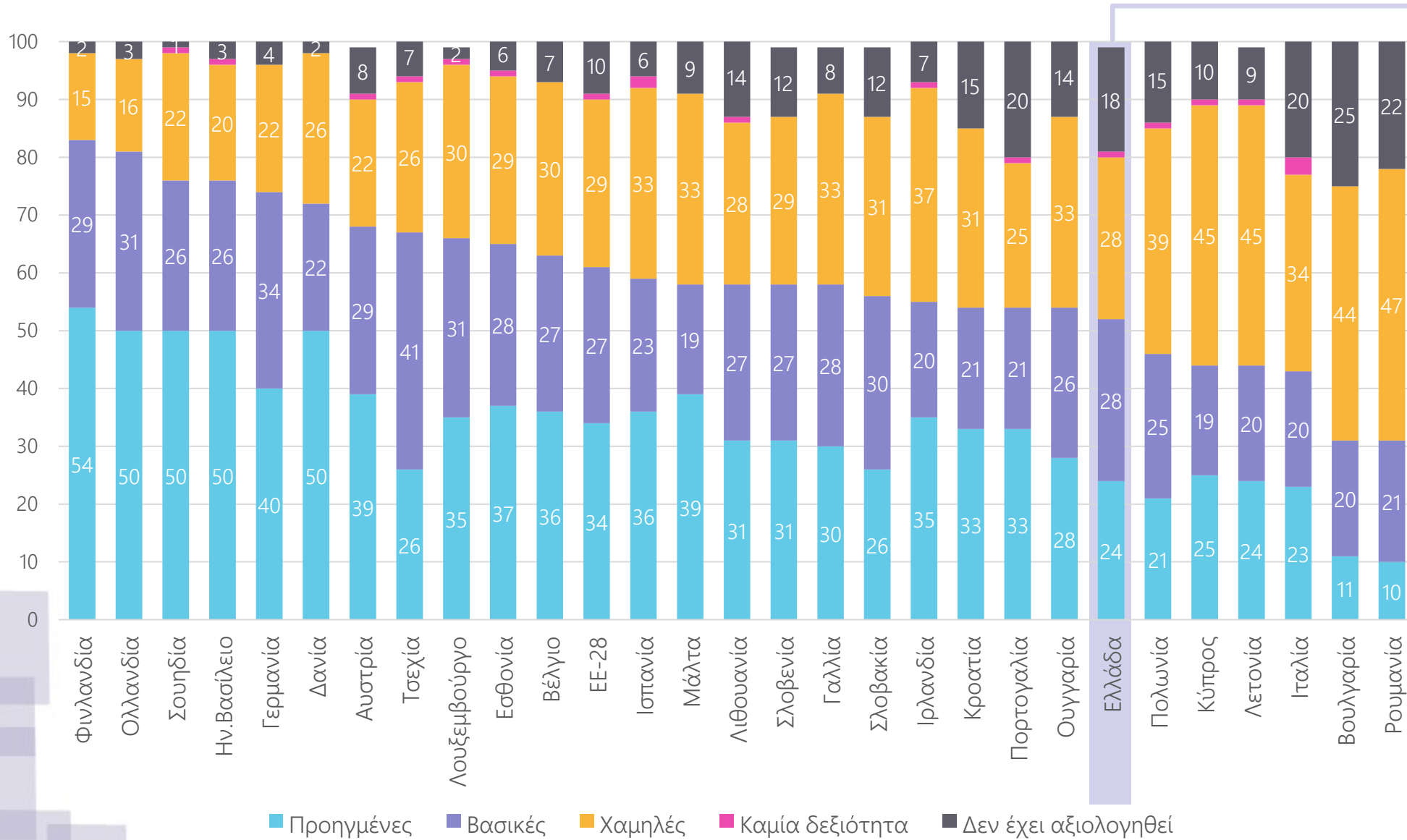
Ορισμός: Δημιουργία και επεξεργασία νέου περιεχομένου (επεξεργασία κειμένου, εικόνας και βίντεο), ενσωμάτωση και εκ νέου επεξεργασία προηγούμενων γνώσεων και περιεχομένου, παραγωγή δημιουργικών εκφράσεων, media outputs και προγραμματισμός · διαχείριση και εφαρμογή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και αδειών)

Δραστηριότητες:

- χρήση λογισμικού επεξεργασίας κειμένου
- χρήση λογισμικού υπολογιστικών φύλλων
- χρήση λογισμικού για την επεξεργασία φωτογραφιών, αρχείων βίντεο ή ήχου
- Δημιουργία παρουσίασης ή εγγράφων με ενσωμάτωση κειμένου, εικόνων, πινάκων ή γραφήματα
- Χρήση προηγμένων λειτουργιών υπολογιστικών φύλλων για την οργάνωση και ανάλυση δεδομένων (ταξινόμηση, φιλτράρισμα, χρήση τύπων, δημιουργία γραφημάτων).
- Χρήση κώδικα σε μια γλώσσα προγραμματισμού

Δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων (2019)

Κατανομή ενήλικων (ηλικίας 25-64 ετών) ανά επίπεδο δεξιοτήτων (%)

22η

Ελλάδα

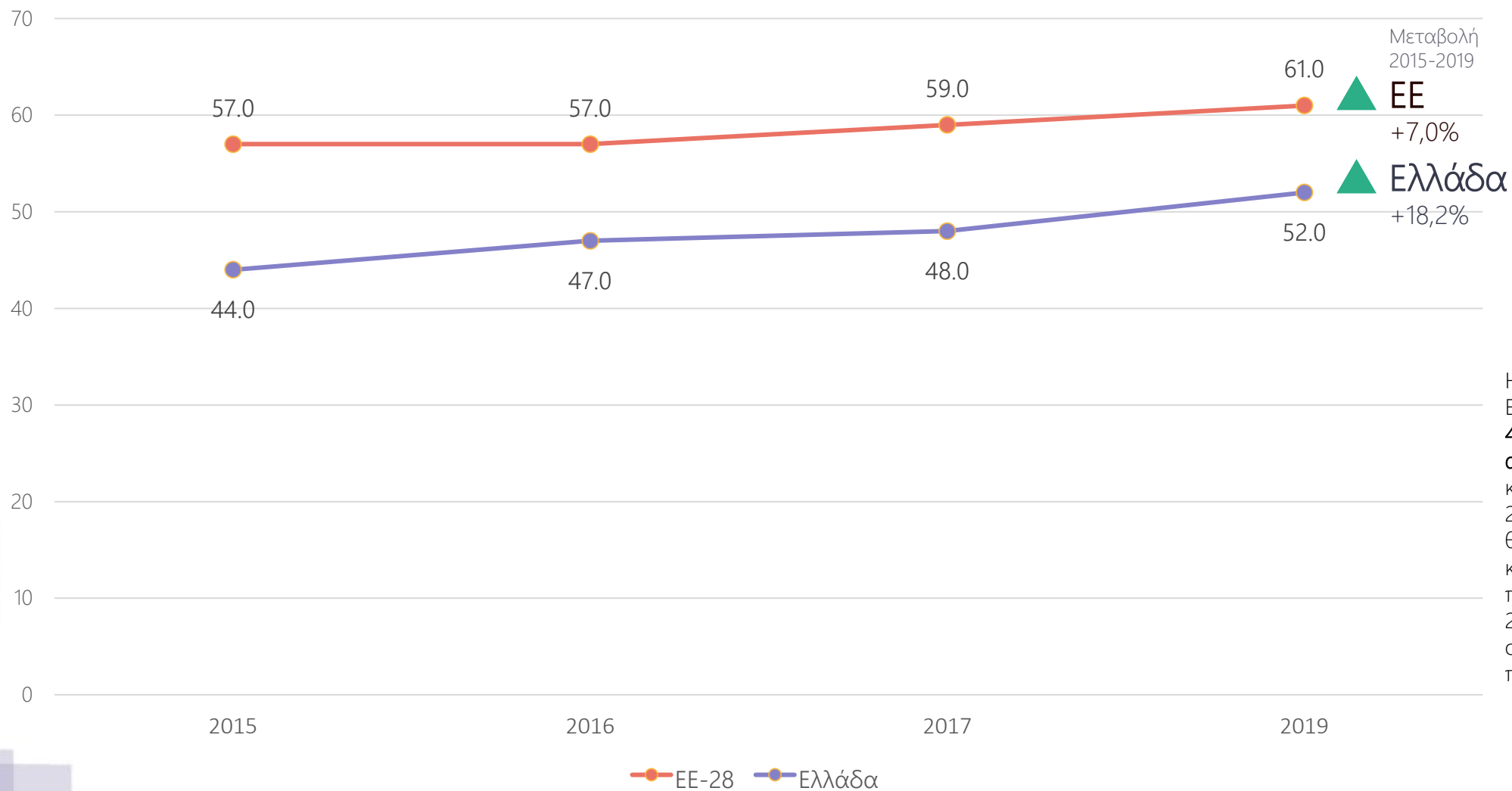
Το 2020 ο μισός περίπου (52%) ενήλικος πληθυσμός της χώρας (ηλικίας 25-64) κατέχει τουλάχιστον βασικό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων. Το ποσοστό αυτό υπολείπεται κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες του ευρωπαϊκού μέσου όρου (61%), ενώ οι χώρες στην πρώτη πεντάδα της κατάταξης καταγράφουν ποσοστά άνω του 74%. Την ίδια στιγμή, το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων για το 18% του ενήλικου πληθυσμού της χώρας δεν μπορεί να αξιολογηθεί, αφού δηλώνει πως δεν έκανε χρήση του internet κατά τους τελευταίους 3 μήνες. Το ποσοστό αυτό αποτελεί το 5^ο μεγαλύτερο ανάμεσα στα 28 κράτη-μέλη.

Δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων

Ποσοστό ενηλίκων (ηλικίας 25-64 ετών) με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες (%)

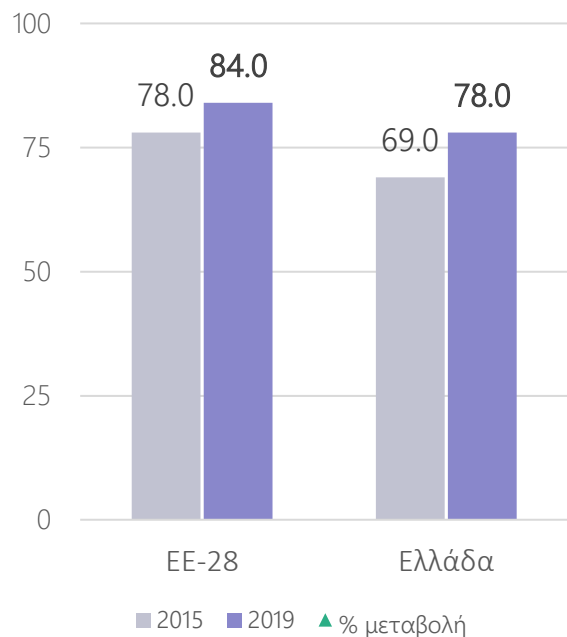
Η τιμή του δείκτη της Ελλάδας καταγράφει τον **4ο μεγαλύτερο ρυθμό αύξησης** μεταξύ των 28, κατά την περίοδο 2015-2019, κερδίζοντας 2 θέσεις στη σειρά κατάταξης, από την 24η που καταλάμβανε το 2015 με ποσοστό 44%, στην 22η το 2019 με ποσοστό 52%.

Δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων (2019)

Ποσοστό ενηλίκων (ηλικίας 25-64 ετών) με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες (%)

Δεξιότητες πληροφόρησης

▲ 7.7%   ▲ 13.0%

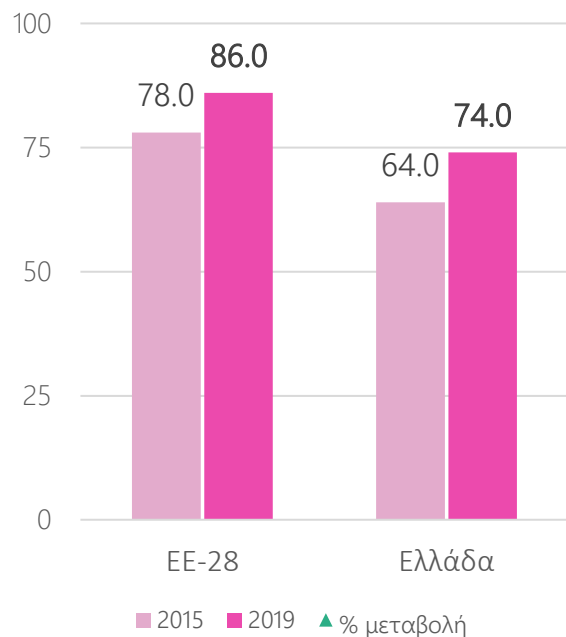

24^η

Το ποσοστό της χώρας (78%) υπολείπεται κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ενώ οι χώρες που καταλαμβάνουν την πρώτη πεντάδα στη σειρά κατάταξης καταγράφουν ποσοστά >93%. Το 2015 η Ελλάδα καταλάμβανε την 22^η θέση μεταξύ των 28.

Δεξιότητες επικοινωνίας

▲ 10.3%   ▲ 15.6%

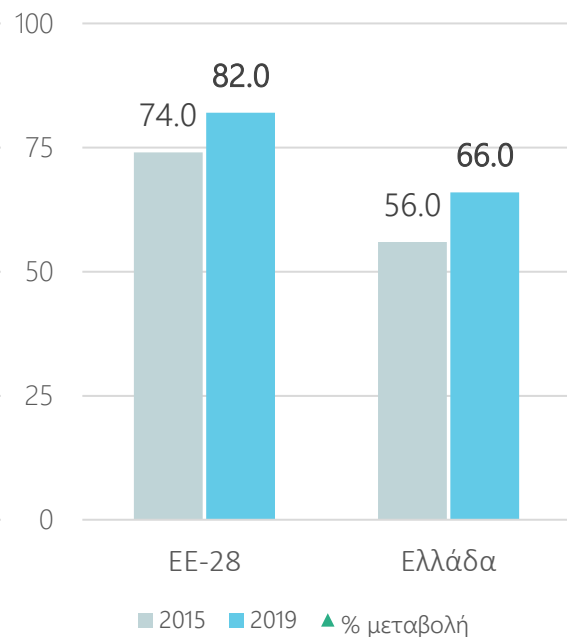

27^η

Η χειρότερη επίδοση της χώρας σημειώνεται στον τομέα της επικοινωνίας. Η χώρα με ποσοστό 74% κατατάσσεται στην πρότελευταία θέση μεταξύ των 28, υπολειπόμενη κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ενώ οι χώρες που καταλαμβάνουν την πρώτη πεντάδα καταγράφουν ποσοστά >95%. Το 2015 η Ελλάδα καταλάμβανε την 24^η θέση.

Επίλυση προβλημάτων

▲ 10.8%   ▲ 17.9%

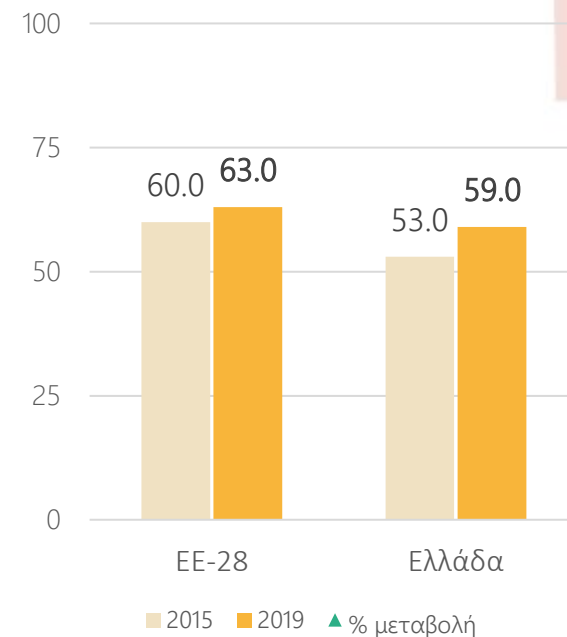

24^η

Το ποσοστό της χώρας (66%) υπολείπεται κατά 16 ποσοστιαίες μονάδες του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ενώ οι χώρες που καταλαμβάνουν την πρώτη πεντάδα στη σειρά κατάταξης καταγράφουν ποσοστά >93%. Το 2015 η Ελλάδα καταλάμβανε την 25^η θέση μεταξύ των 28.

Δεξιότητες λογισμικού

▲ 5.0%   ▲ 11.3%

17^η

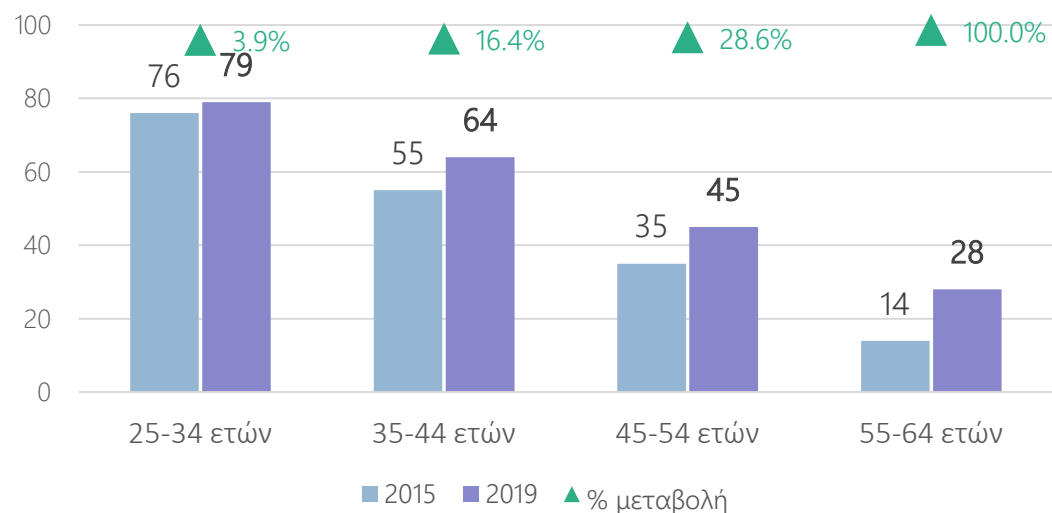
Καλύτερα από όλους τους τομείς επιδίδει η χώρα στον τομέα του λογισμικού. Το ποσοστό της χώρας (59%) υπολείπεται κατά μόλις 4 ποσοστιαίες μονάδες του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Το 2015 η Ελλάδα καταλάμβανε την 21^η θέση μεταξύ των 28.

Δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων (Ελλάδα)

Ποσοστό ενηλίκων (ηλικίας 25-64 ετών) με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες (%)

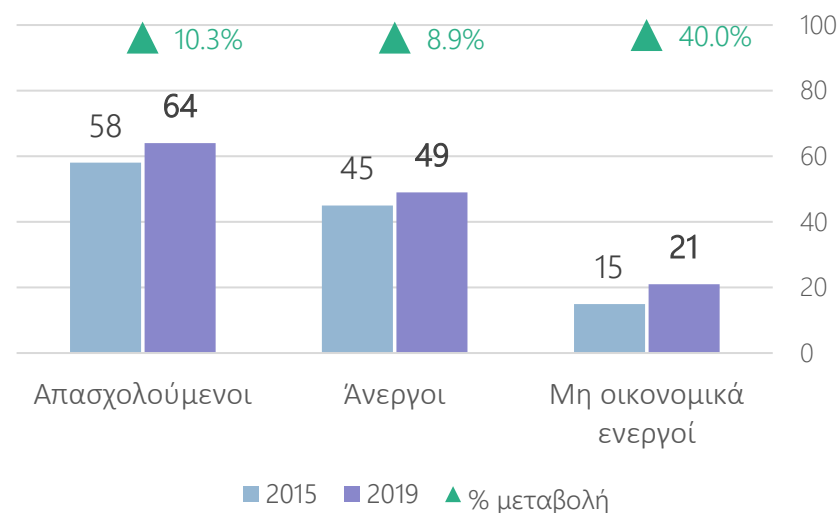
Ηλικιακή ομάδα

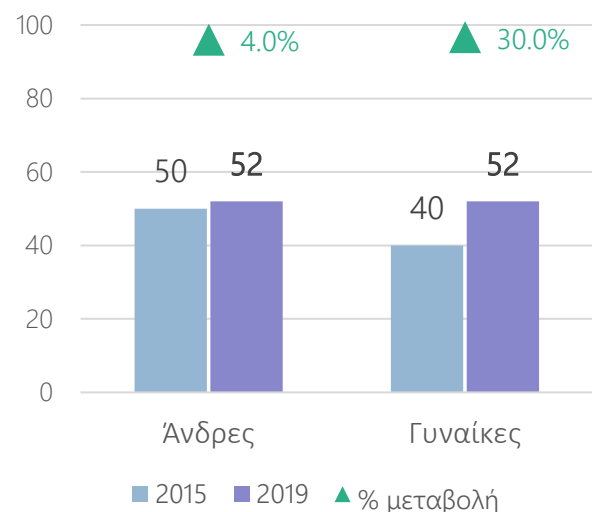
Οι μεγαλύτερες ανισότητες καταγράφονται μεταξύ των ατόμων με διαφορετικό **επίπεδο εκπαίδευσης**. Όσο υψηλότερο το επίπεδο εκπαίδευσης, τόσο υψηλότερο και το επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων που κατέχουν.

Οι **απασχολούμενοι**, σε αντιδιαστολή με τους ανέργους και τους μη οικονομικά ενεργούς, εμφανίζουν και εμφανίζουν και υψηλότερη τιμή του δείκτη ψηφιακών δεξιοτήτων.

Κατάσταση απασχόλησης

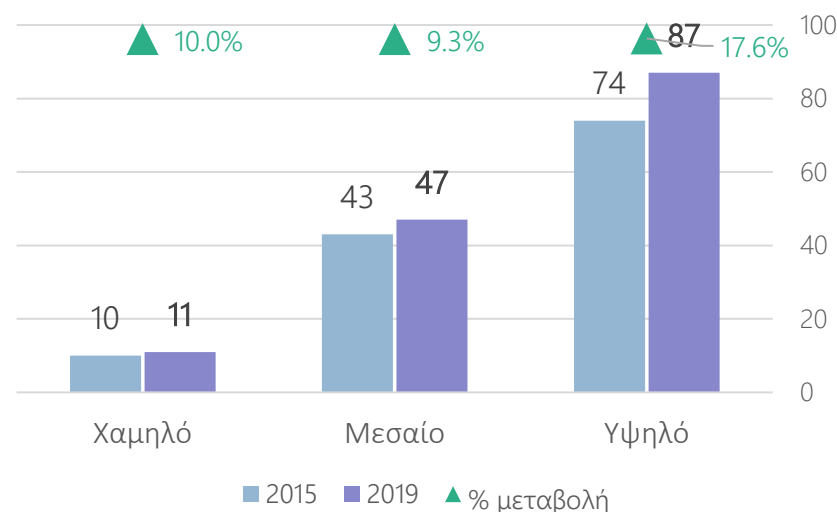
Φύλο

Όσο μεγαλύτερη η **ηλικιακή ομάδα**, τόσο χαμηλότερο και το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού. Με το ποσοστό των νέων ηλικίας 25-34 ετών που κατέχουν τουλάχιστον βασικές δεξιότητες να είναι 3πλάσιο σχεδόν του αντίστοιχου της μεγαλύτερης ηλικιακής ομάδας (55-64 ετών).

Οι όποιες διαφορές μεταξύ των δύο φύλων στον τομέα των ψηφιακών δεξιοτήτων φαίνεται να έχουν πλέον εξαλειφθεί.

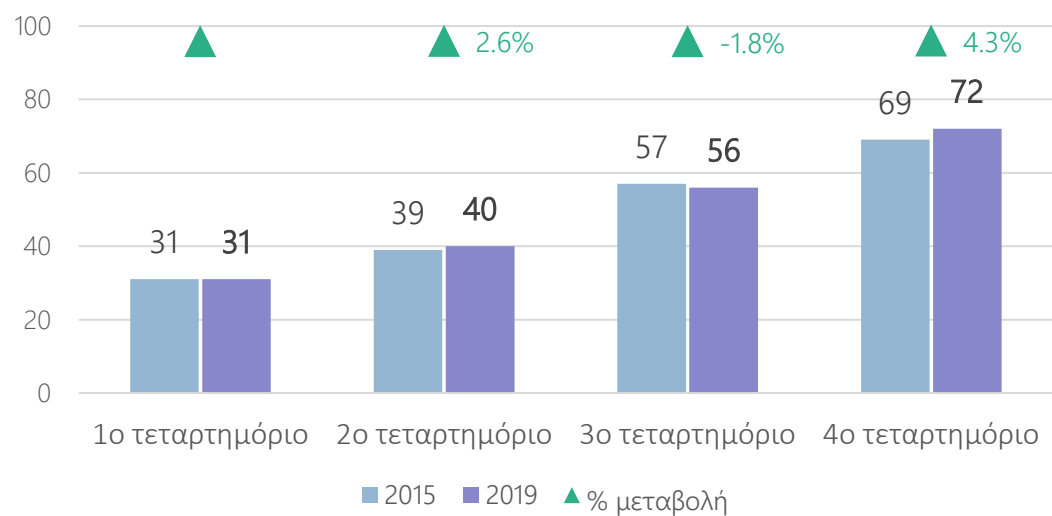
Επίπεδο εκπαίδευσης

Δείκτης ψηφιακών δεξιοτήτων (Ελλάδα)

Ποσοστό ατόμων (ηλικίας 16-74 ετών) με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες (%)

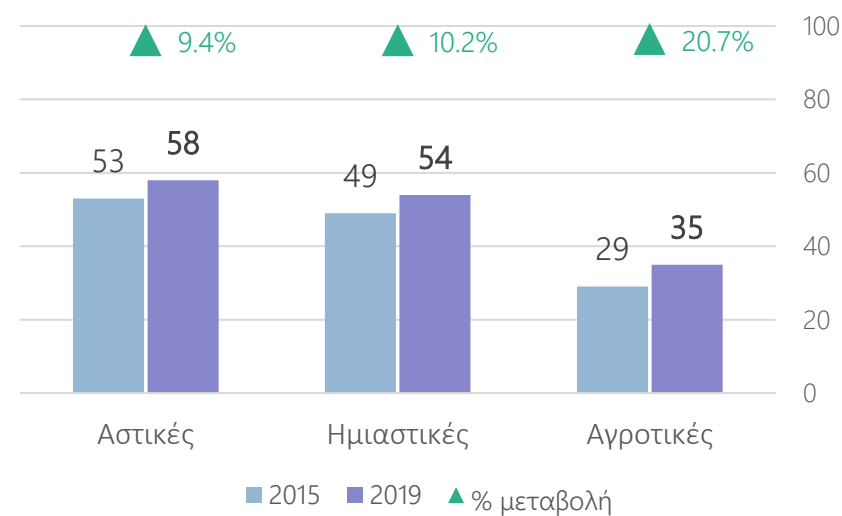
Τεταρτημώρια εισοδήματος νοικοκυριού

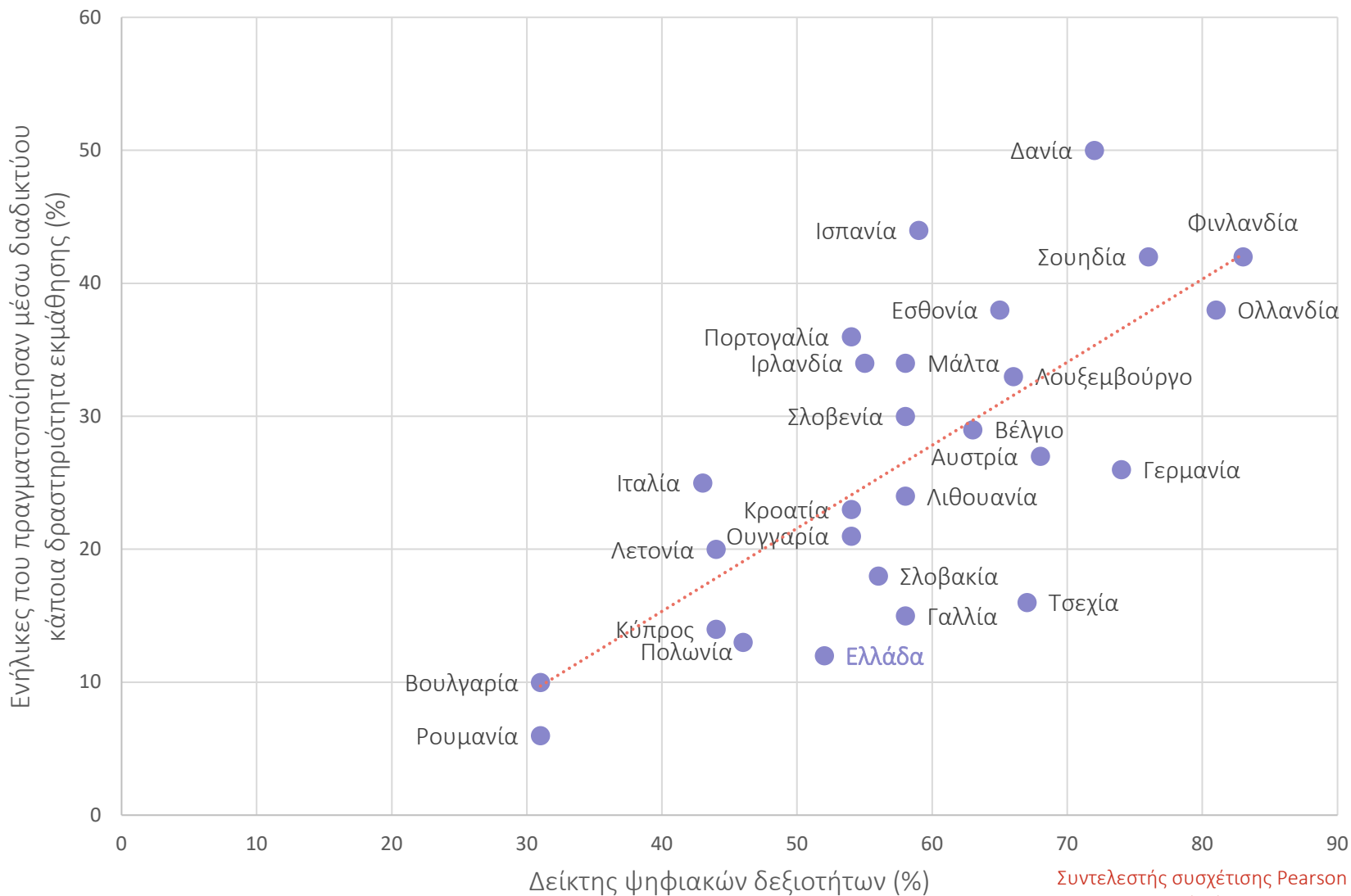
Όσο υψηλότερο το εισόδημα του νοικοκυριού, τόσο υψηλότερο και το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων του ατόμου.

Οι αστικές περιοχές εμφανίζουν και μεγαλύτερα ποσοστά ατόμων με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες και ακολουθούν με μικρή διαφορά οι ημιαστικές περιοχές, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στις αγροτικές περιοχές είναι πολύ χαμηλότερο.

Αστικότητα

Συσχετισμός του Δείκτη ψηφιακών δεξιοτήτων και της Συμμετοχής των ενηλίκων σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες μέσω διαδικτύου

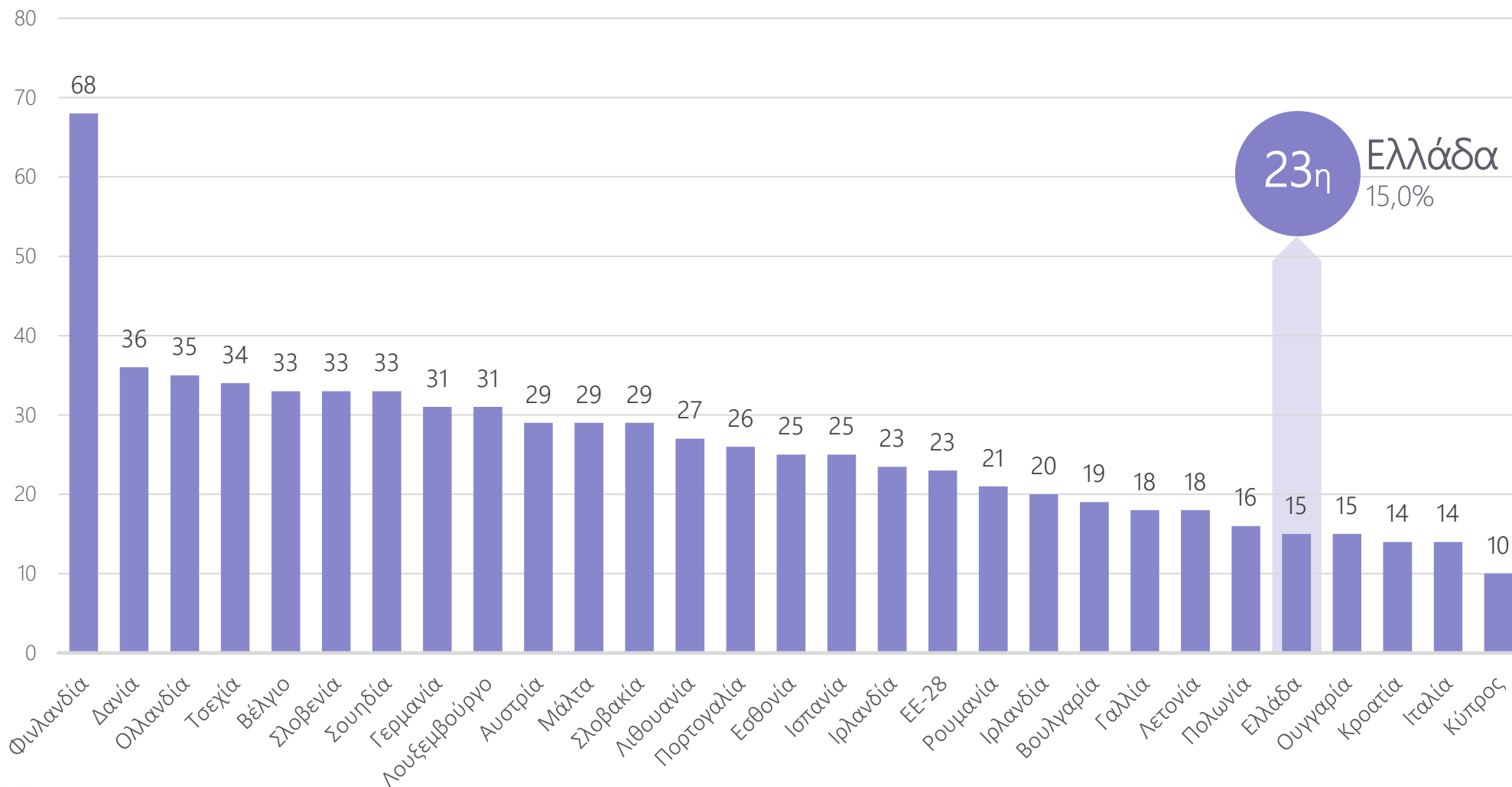

Ένα εύρημα που έρχεται να επιβεβαιώσει τη σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων και τη σύνδεσή τους με το ζήτημα της ψηφιοποίησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης είναι η υψηλή συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ του επιπέδου των ψηφιακών δεξιοτήτων του ενήλικου πληθυσμού και της συμμετοχής του σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω διαδικτύου. Χώρες με υψηλό ποσοστό του ενήλικου πληθυσμού ηλικίας 25-64 ετών με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες παρουσιάζουν και υψηλά ποσοστά συμμετοχής σε δραστηριότητες εκμάθησης μέσω διαδικτύου, κι αντιστρόφως.

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων αναφορικά με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικού ή εφαρμογών (2018)

(ως % των ατόμων που έκαναν χρήση του διαδικτύου κατά το έτος αναφοράς)

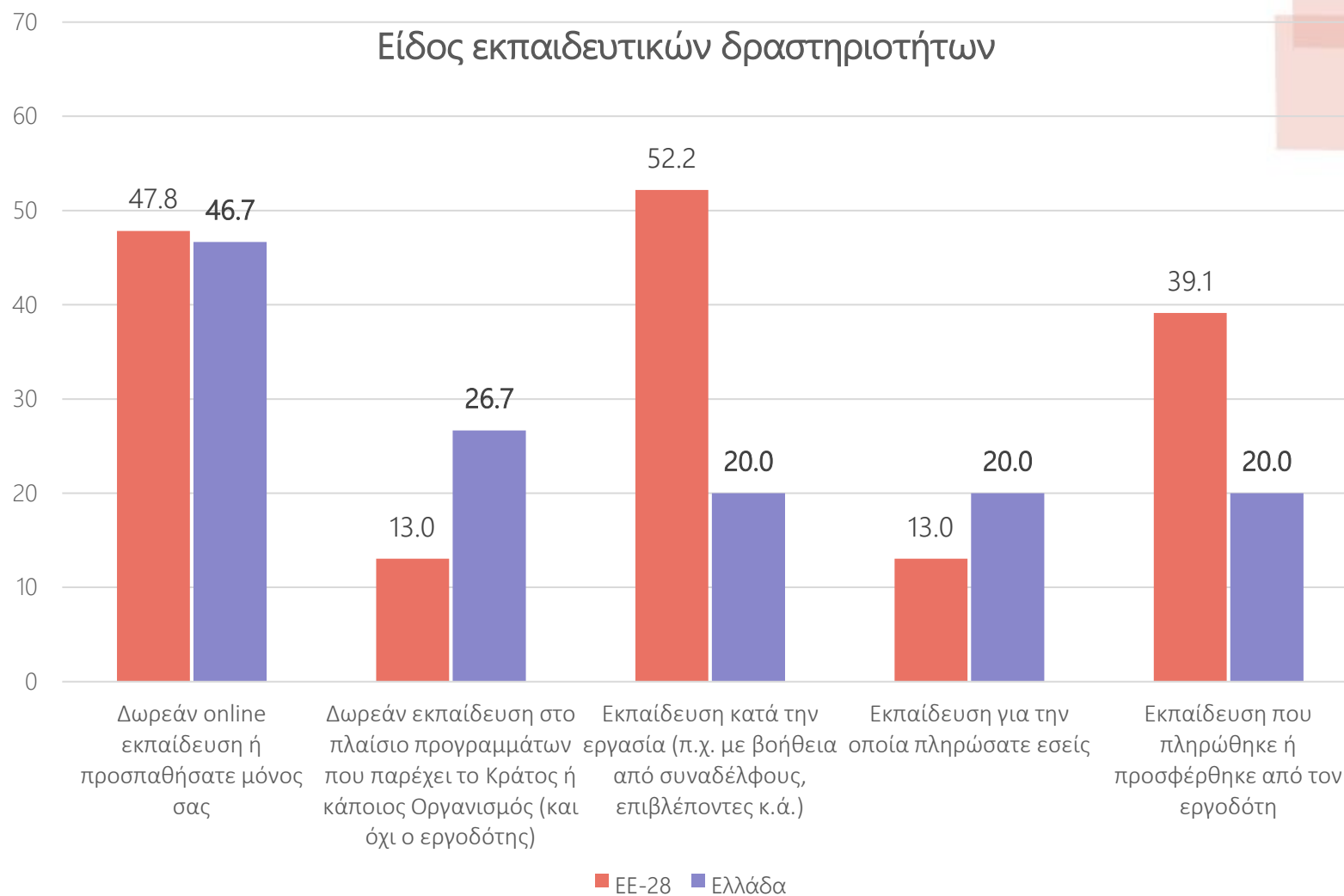
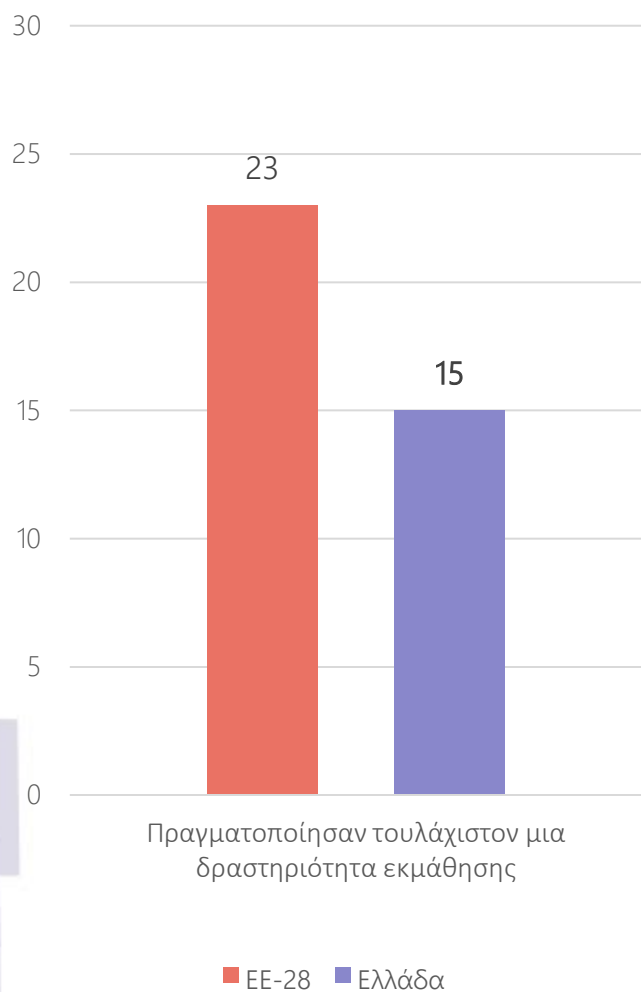

23η Ελλάδα
15,0%

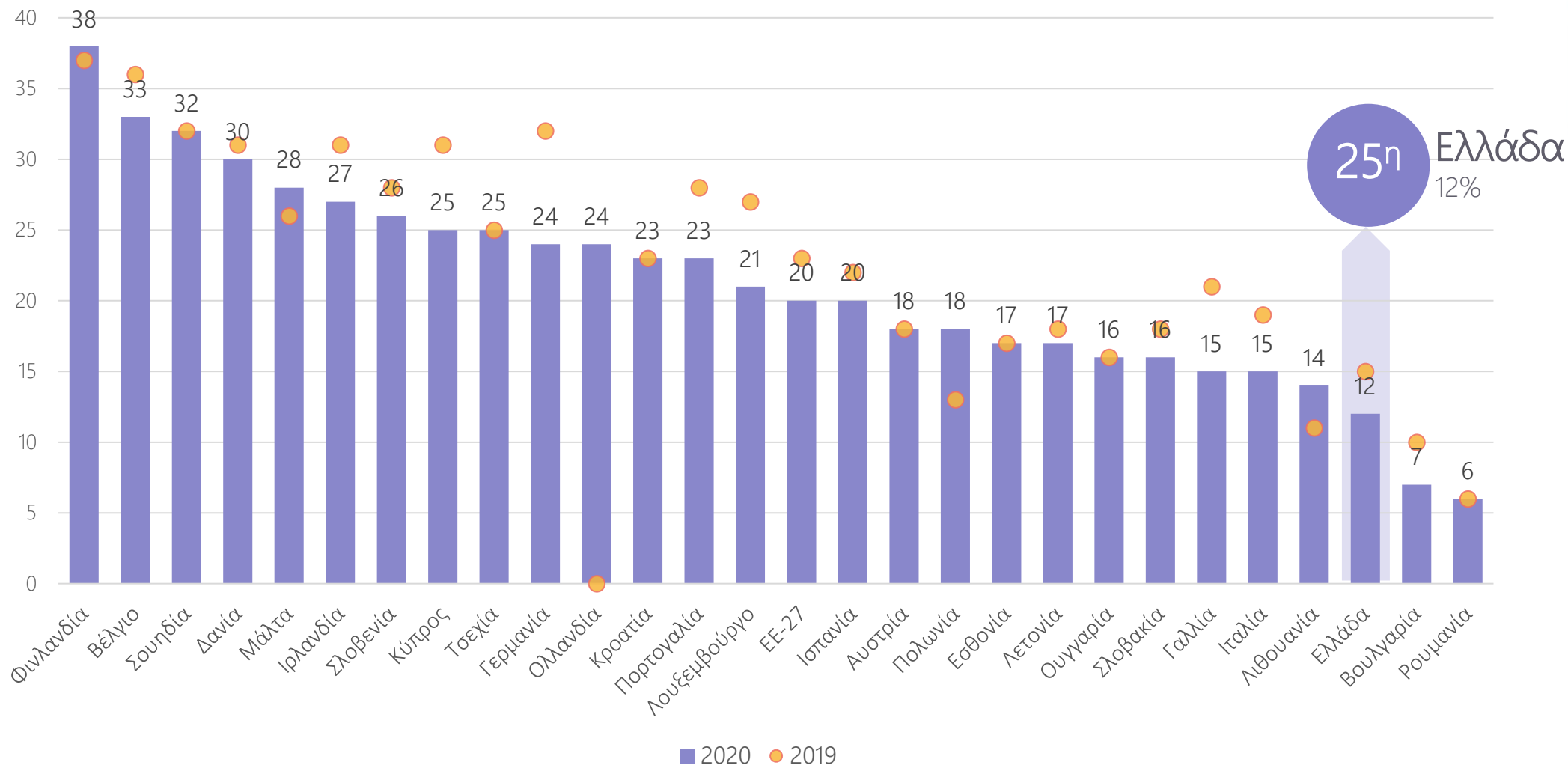

Συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων αναφορικά με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικού ή εφαρμογών (2018)

(ως % των ατόμων που έκαναν χρήση του διαδικτύου κατά το έτος αναφοράς)

Επιχειρήσεις που υλοποίησαν προγράμματα κατάρτισης με στόχο την ανάπτυξη ή τον εμπλουτισμό των γνώσεων του προσωπικού τους σε θέματα ΤΠΕ (ως % όλων των επιχειρήσεων)

25^η Ελλάδα
12%

■ 2020 ● 2019

Επιχειρήσεις που υλοποίησαν προγράμματα κατάρτισης με στόχο την ανάπτυξη ή τον εμπλουτισμό των γνώσεων του προσωπικού τους σε θέματα ΤΠΕ (ως % όλων των επιχειρήσεων)

